

Plenair debat over het middel Roundup en over bijengif

28 mei 2015 – 14:00

Versie 2 – 27 mei 2015

Inhoud dossier

-1 Overzicht stand van zaken toezeggingen aan de Tweede Kamer

0 Dossier EZ

Stukken:

- Nota voor de stas
- factsheet neonicotinoïden
- factsheet glyfosaat
- factsheet vrijstelling Tracer in kers
- factsheet triazolen
- factsheet imidacloprid analyse van meetgegevens
- factsheet licenties
- factsheet metamnatrium
- factsheet duurzame gewasbescherming (inc lagere risico stoffen)

1 Glyfosaat

- a. Niet-landbouw
- b. Carcinogeniteit

Stukken:

- brief I&M aan de Tweede Kamer over vragen gesteld in AO dec 2014 – d.d. 21 april 2015
- brief I&M aan de Tweede Kamer over stand van zaken glyfosaat – d.d. 22 april 2015
- brief I&M aan de Tweede Kamer over de kassacheck – 12 mei 2015
- brief Greenpeace e.a. aan Tweede Kamer over voorzorg verbod glyfosaat – d.d. 13 mei 2015, zie dossier neo's.

-Ctgb factsheet Square down

2 Neonicotinoïden

- a. Actieplan van PvdD
- b. EASAC rapport
- c. Meetgegevens imidacloprid – zuiveringseis

Stukken:

- brief EZ aan Tweede Kamer met reactie op actieplan van PvdD – 30 maart 2015
- EASAC rapportage – april 2015 (k)
- tweede notitie aan College betreffende EASAC rapportage – mei 2015
- brief EZ aan Tweede Kamer over inzet neonicotinoïden – d.d. 10 april 2015 (k,dms)
- brief EZ aan Commissie nav EASAC rapportage – d.d. 10 april 2015 (k)
- brief EZ aan Ctgb nav EASAC rapportage – d.d. 10 april 2015 (k)
- brief Nefyto aan EZ nav EASAC rapportage –d.d. 23 april 2015 (k)
- Waterbesluit imidacloprid januari 2014 (k)
- verslag Luuk van bestuurlijkoverleg over zuiveringseisen –d.d. 30 april 2015
- brief Greenpeace e.a. aan Tweede Kamer over meetgegevens imidacloprid – d.d. 13 mei 2015

3 Omwonenden

- a. Herbeoordeling door Ctgb
- b. Blootstellingsonderzoek

Stukken:

- brief I&M aan de Tweede Kamer met stand van zaken – d.d. 18 mei 2015
- Collegebesluit over herbeoordeling omwonenden eerste fase – april 2015

4 Triazolen

Stukken:

Brief Ctgb aan I&M, EZ en VWS over resultaat herbeoordeling

7 Hormoonverstoorders

Stukken:

- brief I&M aan Tweede Kamer over artikel in The Guardian over hormoonverstorende stoffen (k)
- pamflet Pan Europe (k)

Q&A's glyfosaat

Square Down is een milieuvriendelijk alternatief voor glyfosaat. Toch kan het niet door het Ctgb toegelaten worden. Wat gaat de stas doen om dit soort milieuvriendelijke middelen beschikbaar te maken?

Antwoord

- Square Down is een gewasbeschermingsmiddel op basis van plantaardige stoffen voor de bestrijding van onkruiden waarvoor een toelating van het Ctgb nodig is.
- De Europese wetgeving is hierin leidend. Een dergelijk product mag in NL op de markt als voldaan is aan de Europese regels.
- Het gebruik van plantaardige stoffen (om te bestrijden) is niet zonder risico's, daarom moet ook voor plantaardige stoffen een dossier samengesteld worden en risico's beoordeeld worden.
- De firma die dit product op de markt wil brengen heeft een uitgebreid gesprek gehad met het Ctgb. Daarin zijn alle mogelijkheden die de wet biedt besproken.
- Het is dus aan de firma om een aanvraag tot toelating in te dienen bij het Ctgb.

Zijn er andere alternatieven voor glyfosaat?

Antwoord

- De stof glyfosaat is een goedgekeurde gewasbeschermingsstof in Europa.
- In het kader van de gewasbeschermingsverordening worden stoffen geïdentificeerd die in aanmerking komen voor vervanging.
- Glyfosaat valt op dit moment niet binnen de categorie van stoffen die in aanmerking komen om vervangen te worden.
- Alternatieven voor glyfosaat dienen de reguliere procedures te volgen. Ze moeten voldoen aan de Europese eisen voor goedkeuring van de stof(fen) om in aanmerking te komen voor een toelating.
- De verantwoordelijkheid voor het aanvragen en op de markt brengen van alternatieven voor glyfosaat ligt bij de industrie.

De Wereld gezondheidsorganisatie noemt glyfosaat kankerverwekkend. Waarom doet de staatssecretaris niets?

Antwoord

- Een werkgroep van de Wereldgezondheidsorganisatie, WHO, heeft een rapport uitgebracht over glyfosaat.
- Van dit rapport is alleen een samenvatting beschikbaar.
- In deze samenvatting wordt gemeld dat glyfosaat mogelijk kankerverwekkend is.
- Uit een drietal studies zou blijken dat glyfosaat een verhoogd risico op non-Hodgkin kanker zou geven.

- Dit oordeel is gebaseerd op enkele dierproeven en opverschillende epidemiologische onderzoeken.
- In Europa is het aan de European Chemicals Hazard Agency, ECHA in Helsinki, om te oordelen of een stof kankerverwekkend is.
- Tot nu toe is dit niet gebleken dat glyfosaat kankerverwekkend is, ondanks duizenden wetenschappelijke artikelen.
- Het grootste epidemiologische onderzoek naar de gezondheid van werkers in de Landbouw, de *Agricultural Health Study*, geeft geen enkele aanwijzing dat blootstelling aan glyfosaat een verhoogd risico op non-Hodgkin-lymfklierkanker met zich mee zou brengen.
- In Duitsland wordt op dit moment reguliere herbeoordeling van glyfosaat uitgevoerd. Duitsland heeft aangegeven de WHO-studie, als die beschikbaar komt, mee te nemen in de herbeoordeling.
- Gelet op het feit dat tot nu toe niet gebleken is dat glyfosaat kankerverwekkend is en het WHO-rapport nog niet beschikbaar is wacht ik de resultaten van de herbeoordeling door Duitsland af

Q&A's Neonicotinoïden

De Europese Academies van Wetenschappen hebben in een rapport gewezen op de grote gevaren van de neonicotinoïden. Waarom doet de staatssecretaris niets?

Antwoord

- Zoals ik uw Kamer heb ik gemeld, heb ik naar aanleiding van het EASAC-rapport een aantal stappen gezet:
 - Ik heb de Europese Commissie gevraagd stappen gezet om het rapport te laten analyseren door de EFSA en op basis daarvan maatregelen te nemen. Dit is een zgn artikel 21 procedure.
 - Ik heb het Ctgb gevraagd op basis van dit rapport de neonicotinoïden te herbeoordelen
- Van de Commissie heb ik nog geen/wel een reactie gekregen (Bij het Ctgb nog geen reactie bekend, ook niet op CircaBC)
- Het Ctgb heeft mij toegezegd begin juli de analyse afgerond te hebben
- Overigens is het goed te vermelden dat de EASAC zich niet uitlaat over de vraag of neonicotinoïden al of niet toegelaten moeten worden
- Wel wijst het rapport op de risico's die deze middelen met zich mee brengen voor bijen en andere bestuivers
- Die risico's zijn bekend en hebben onder andere geleid tot de beperkingen op gebruik bij bloeiende gewassen die in september 2013 van kracht zijn geworden
- Mij zijn geen signalen bekend dat de Europese Commissie voornemens is deze beperkingen op te heffen

U heeft de Commissie gevraagd om de EASAC rapportage te laten beoordelen door EFSA en of deze zou moeten leiden tot intrekking van de goedkeuring van de werkzame stof. Hoe hangt dit samen met het Europese herevaluatie van de neonicotinoïden?

Antwoord:

- De verwachting is dat EFSA in de tweede helft van 2015 zal starten met de herevaluatie neonicotinoïden
- Deze herevaluatie neonicotinoïden zal worden uitgevoerd conform de laatste stand van de wetenschap
- De literatuur en studies waarop het EASAC-rapport is gebaseerd, zullen dan ook onderdeel uitmaken van de herevaluatie neonicotinoïden
- De eerste resultaten van de herevaluatie neonicotinoïden zullen naar verwachting begin 2016 beschikbaar komen

Onlangs zijn er twee artikelen gepubliceerd in Nature, die de conclusie van EASAC onderschrijven. Bent u bekend met deze artikelen? Wat is uw reactie?

Antwoord:

- Kort nadat het EASAC-rapport is gepubliceerd, zijn 2 artikelen in Nature verschenen, handelend over de effecten van neonicotinoïden op de gezondheid van bijen
- De onderwerpen zijn dermate overeenkomstig dat het Ctgb de 2 Nature publicaties mee zal nemen binnen de analyse van het EASAC rapport
- Het Ctgb heeft mij toegezegd begin juli de analyse afgerond te hebben

De resultaten van metingen door de waterschappen wijzen uit dat het aantal overschrijdingen door neonicotinoïden de afgelopen periode is toegenomen/niet afgenomen PM

Antwoord

- Ik wil de Kamer er op wijzen dat het Ctgb in 2014 heeft besloten de norm voor imidacloprid in het oppervlaktewater te verlagen
- Deze verlaging is door EFSA overgenomen en de Europese Commissie heeft de norm definitief vastgesteld op dit lage niveau
- Ingaande mei 2014 heeft het Ctgb bepaald dat imidacloprid alleen in kassen mag worden gebruikt als het afvalwater van deze kassen wordt gezuiverd
- In andere teelten zijn ook beperkingen opgelegd
- Deze maatregelen zouden moeten leiden tot verlaging van de uitspoeling
- PM meetgegevens, handhaving etc

Wat is de stand van zaken mbt de bezwaar en beroep procedures tegen de neo-besluiten?

Antwoord (5.1.2.e)

- Er lopen 16 bezwaarprocedures, vijf beroepsprocedures en één voorlopige voorzieningsprocedures met betrekking tot neonicotinoïden (meestal gaat het dan om imidacloprid).

- Daarnaast lopen nog een aantal openbaarmakingsverzoeken, die als regel ook weer tot bezwaar, beroep en zelfs prejudiciële vragen hebben geleid.
- Door het over elkaar heen vallen van procedures, de grote onderlinge vervlochtenheid ervan en de – elkaar de afgelopen jaren snel opvolgende – ontwikkelingen, is de afhandeling daarvan een complexe, maar ook zeer tijdrovende aangelegenheid.
- Het Ctgb doet er op dit moment alles aan om de bezwaarprocedures zo spoedig mogelijk af te handelen. Het grootste deel van de bezwaren met betrekking tot imidacloprid zullen op 10 juni ter hoorzitting van de Adviescommissie voor de bezwaarschriften van het Ctgb worden behandeld, waarna op de bezwaren naar verwachting begin september zal worden besloten door het Ctgb. Daar staat dan uiteraard weer beroep tegen open.

Q&A's omwonenden

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie lezen in de brief van de staatssecretaris over de stand van zaken toezeggingen omwonenden en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen dat er op korte termijn een Europees ontwikkelde methodiek om gewasbeschermingsmiddelen ook te gaan toetsen op mogelijke effecten voor omwonenden, en dat de Europese lidstaten hierover over een paar weken zullen stemmen. Deze leden krijgen graag meer informatie over deze methodiek. Hoe verhoudt deze zich tot het Britse en Duitse model dat sinds kort in Nederland wordt toegepast? Welke veranderingen zullen er met deze methodiek optreden in het toelatingsbeleid? Wordt er met deze nieuwe methodiek ook eindelijk gekeken naar de cumulatieve effecten van het gebruik van verschillende soorten landbouwgif?

Antwoord:

- In Europees verband is door de European Food Safety Authority (EFSA) een nieuw model ontwikkelt 'Guidance on the assessment of exposure of operators, workers, residents and bystanders in risk assessment for plant protection products'.
- Het nieuwe Guidance document zal naar verwachting begin 2016 van kracht worden
- Ctgb heeft bij de lopende herbeoordeling van de omwonenden ervaring opgedaan met zowel het Britse, Duitse als het Europees ontwikkelde model.
- Het Europees ontwikkelde model is meer worst-case dan het Britse en Duitse model op het gebied van omwonenden.
- Voorafgaand aan de stemming over het Europees ontwikkelde model laat de Commissie een kleine impact analyse uitvoeren.
- Cumulatieve effecten zijn geen onderdeel van het model.

Wanneer verwacht u dat het Ctgb de herbeoordeling van omwonenden heeft afgerond?

Antwoord:

- Het Ctgb voert de herbeoordeling van omwonenden in 2 stappen uit:
 - Als eerste wordt nav de berekening met het EFSA model gezien of het noodzakelijk is om in te grijpen in de bestaande toelatingen.
 - Zoja, dan wordt aansluitend de formele herbeoordelingsprocedure gestart.
- Ik verwacht dat het Ctgb mij voor de zomer zal informeren over de uitkomsten van de eerste stap.

Q&A triazolen

Wat zijn de vorderingen bij het reguleren van triazolen in verband met toenemende resistentie van schimmels tegen medische azolen?

Antwoord:

- Het ontstaan van resistentie tegen antischimmel medicijnen bij mensen heeft mijn volle aandacht. Het is een complex probleem omdat:
 - het mechanisme voor het ontstaan van resistentie nog niet voldoende helder is
 - azolen op vele plaatsen gebruikt worden als geneesmiddel, diergeneesmiddel, gewasbeschermingsmiddel en biocide.
 - nog onbekend is welke toepassingen van azolen leiden tot resistentievorming
- Ik heb een onderzoekteam bestaande uit Radboud Universitair Medisch Centrum, RIVM, Wageningen UR, CLM de opdracht gegeven om de kennislacune die er is in te vullen. Dat onderzoek vindt momenteel plaats.
- Ik heb tevens het Ctgb opdracht gegeven een risico-inschatting te maken voor het ontstaan en in stand houden van resistente schimmelstammen door het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden.
- Het Ctgb heeft een inventarisatie gemaakt van stoffen en toepassingen die mogelijk een risico vormen voor resistentievorming. Gepaste en gerichte maatregelen door het Ctgb zijn echter nog niet mogelijk omdat de resultaten van het kennislacune onderzoek nodig zijn om een causale relatie te kunnen leggen tussen specifieke toelatingen en de resistentieontwikkeling.

Buiten reikwijdte verzoek

Q&A's hormoonverstoorders

**Heeft u kennis genomen van het Pan Europe report over hormoonverstoorders? Wat is uw reactie?
Wat gaat u doen om te zorgen dat veilige criteria voor hormoonverstoorders worden vastgesteld?
Weegt hormoonverstoring mee in de huidige besluitvorming tot toelating? Loopt de Nederlandse
bevolking momenteel risico?**

Antwoord (5.1.2.e)